

Závěr

Doprava je neoddelitelnou součástí našeho životního stylu. Dnešní člověk ji někdy využívá až na hranici svých možností, a tím sebou nese riziko, které je stále častějším průvodním jevem dopravy - dopravní nehoda.

Trestání pachatelů za trestné činy související s dopravou je velice aktuální téma. Vždyť v průměru každý šestý občan České republiky se dopustí trestného činu v dopravě.

Problematika trestání právě těchto pachatelů je značně obtížná, jelikož u většiny trestných činů, které mohou být v dopravě spáchány, se nevyžaduje zavinění. Pachatelem či obětí se již při sebemenší nepozornosti může stát každý řidič, který bude v nesprávnou dobu na nesprávném místě. Z toho důvodu jsou často v těchto případech většinou trestně stíháni „slušní lidé“, kteří se této trestné činnosti nedopouštějí úmyslně, ale z nedbalosti. Kromě následků, které pachatel způsobil poškozenému, zde často existují též vážné následky, které svým jednáním způsobil sám sobě.

Ve své diplomové práci jsem se v prvních kapitolách snažila přiblížit pojem dopravní nehoda a vyzdvihnout trestné činy, které lze nejčastěji v souvislosti s silniční dopravní nehodou spáchat. Tyto trestné činy již dlouhodobě vykazují vysoký podíl na celkovém objemu kriminality. Dopravní trestná činnost je představována třemi nejčastějšími trestnými činy, a to řízením motorového vozidla pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, čímž se pachatel dopouští trestného činu pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku. Dále v případě, že daná osoba řídí vozidlo v době, ve které to má rozhodnutím soudu nebo správního orgánu zakázáno, dopouští se tím trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 trestního zákoníku a jako třetího nejčastějšího trestného činu se pachatelé dopouštějí trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 trestního zákoníku.

V dalších kapitolách jsem se věnovala trestům, které lze za jednotlivé trestné činy v dopravě uložit. Vzhledem k povaze většiny trestných činů v silniční dopravě si myslím, že je na místě upřednostnit především využívání alternativních trestů před nepodmíněným trestem odnětí svobody, jelikož pachatelé jsou v těchto případech zbytečně vystavováni vězeňskému prostředí a dochází tak k přerušení pozitivních sociálních vazeb s původním prostředím, či ztížení uplatnění po propuštění na svobodu. Na druhé straně tento trest by měl být více využíván v případech, kdy má trestný čin za následek těžkou újmu na zdraví, či dokonce smrt a je spáchán v souvislosti s požitím omamných látek, či s vážným porušením dopravních předpisů a bezpečnosti silničního provozu.

Trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, trest zákazu řízení, trest obecně prospěšných prací a jen výjimečně trest peněžitý patří mezi alternativní tresty, které se využívají při ukládání za trestné činy v dopravě. Je to především trest zákazu činnosti často ve spojení s jiným trestem, který soudy ukládají jejich pachatelům, a to až ve třetině případu. Na druhé straně, při ukládání výše zmíněných druhů trestů často narážíme na problém jejich kontroly a snahy odsouzených daný trest vykonat, či značným zásahem do chodu rodiny. Kromě těchto druhů trestů, se setkáváme právě u trestných činů v silniční dopravě s podmíněným zastavením trestného stíhání či narovnáním. Právě tyto instituty dovolují pachateli, aby více-méně sám aktivně vyřešil problém, který zavinil, a umožnil tak ukončit trestní řízení tzv. odklonem.

Domnívám se, že v České republice postupem času dochází ke zlepšení dopravní nehodovosti, což vyplývá i ze soudních, či policejních statistik. Zákon upravující pravidla provozu na pozemních komunikacích a trestněprávní úprava, především z pohledu trestního práva hmotného, vykazuje dostatečný rozsah postihující protiprávní jednání v dopravě a procesní stránka umožňuje orgánům činným v trestním řízení využít metodiku vyšetřování dopravních nehod a odborné znalosti soudních znalců.

Závěrem bych ráda vyslovila můj názor, že ačkoliv jsou prostředky trestního a přestupkového práva nezbytnou součástí prevence dopravních nehod, leží jejich těžiště také v opatřeních spadajících mimo normy trestního práva a to jednak v opatřeních technických (zvyšování aktivní a pasivní bezpečnosti vozidel, zlepšování silniční sítě, atd.), zejména však v pozornosti věnované dopravní výchově občanů, s níž se má začínat již u dětí.